

ZVONČEK

□ 1 □ 9 □ 3 □ 8 □

• LETNIK • XXXIX •

Vsebinska druga zvezka

	Stran
1. Pastuškin: Zima v Julijski krajini. Pesem	25
2. Lojze Zupanc: Kučarski pastir in vražja vojska, Belokranjska pripovedka	26
3. Marija Grošljeva: »Zvonček« gospe Franji Tavčarjevi. Ob 70 letnici	29
4. Zgodba o ničemurni snežinki	29
5. G. Bötticher - P. G.: Mrzli in gorki stric. Ilustriral Mirko Subić	31
6. Manko Golar: Sanja polhek. Pesem	32
7. Aleksander Peterca: »Rus, jedule«	32
8. Začarani pustni krofi. Zgodba v podobicah	33
9. J. Z. Novak: Pravljica o poštemen šoferju Celestinu	34
10. Športni drobiž	36
11. Pozimi iz šole. Pesmica s sliko	37
12. Kaj pri hudem mrazu ni mogoče?	37
13. Izpričevala. Pesmica s sliko	37
14. Franjo Čiček: Mihec Pihec dela škorčevo hišico. Ilustriral Francè Podrekar	39
15. F. S.: Mladi črnošolec. Uvod. I. Čarobni obroči	41
16. E. L. Gangl: Orač. Pesem	43
17. Ivan Podržaj: Štirj — vsaka daljša	44
18. Oton Župančič 1878—1938: Mak, Ciciban zaspi, Božji volek, Mehurčki, Kadar se Ciciban joče, Slovo, Hi, hop!, Dve uganki	45
19. Pisma Zvončkarjev gospodu Doropoljskemu	47
20. Iz mladih peres. Tihomil: Čas beži. Vida Pezdirjeva: Sivi orel	48
21. Zastavice za brihtne glavice	Tretja stran ovitka
22. Stric Matic — s košem novic	Četrta stran ovitka

„ZVONČEK“ ni namenjen samo domači mladini, ki ji je že 38 let najboljši prijatelj, zabavnik in učitelj. Vsak mesec mora njegov vabeči glas s sveto materino besedo toplo objeti tudi našo deco v sosednjih deželah, pa v Nemčiji, Franciji, Belgiji, na Nizozemskem, v Ameriki in Argentini. Tretjina slovenskih otrok živi v inozemstvu. Naše geslo je: Mal položi dar, deci na oltar. Starši, učitelji, naročajte „ZVONČEK“ svojim otrokom! Domoljubi, podprite idealno narodno akcijo!

Pokažite in priporočajte »Zvonček« svojim znancem! Nabirajte pridno listu novih naročnikov! Čim večji bo krog »Zvončkarjev«, tem lepša in obsežnejša bo vsebina našega lista!

»ZVONČEK« izhaja v zvezkih vsak mesec (razen julija in avgusta) in stane v naprejšnjem plačilu za vse leto 30 din, za pol leta 15 din, za tretjino leta 10 din.

Posamezni zvezki so po 3 din.

Uprava in uredništvo »Zvončka« sta v Ljubljani, Krakovski nasip 22.

Rešitev ugank, nalog itd. sprejemamo le prvih 14 dni po odpravi vsakega zvezka.

Glavni in odgovorni urednik: Dr. Pavel Karlin

List izdaja in zalaga Konzorcij »Zvončka«, ki mu načelujeta Franja dr. Tavčarjeva in Engelbert L. Gahgl

Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani (predstavnik Francè Strukelj)

List s podobami za mladino

Leto 39

*

Februar 1938

*

Štev. 2

Zima v Julijski krajini

Naša mila južna zima
sive barve trosi.
Bele halje menda nima,
sivo haljo nosi.

Naša zima je dolinka ;
včasih nam od morja
vsa premočena prikinka
in zastre obzorja.

Pa jo sreča burja s Krasa
in jo vso prepriha ;
da bi skrila se, ni časa —
samo kiha, kiha . . .

S snegom se nas sever spomni,
pošlje tudi vetra.
Ej, zamefi so ogromni —
do pol millimetra.

Smučke in sani drsijo,
pa le bolj po prahu,
in dečaki se jezijo,
so za kepe v strahu.

Zima skoro se ujuži,
poklofuči glavo
in po brozgi in po luži
odšanta v daljavo.

Mila južna zima naša
čofota po mlaki.
Tako bela ni kot vaša,
bratje severnjaki.

Pastúškin

Kučarski pastir in vražja vojska

(Belokranjska pripovedka)

V Beli Krajini, ob leni reki Kolpi, je Kučarski hrib. V davnih, davnih časih, ko je še peklenski car Lucifer pošiljal na zemljo svoje vragove v malho duše lovit, so bili na Kučarju obsežni pašniki. Otočani, Primoščani, Zemeljci, Grmci in Podzemeljci so pošiljali svoje pastirje na kučarske pašnike gôved past. In kakor je še dandanes v navadi, da se pastirji radi pretepavajo in kamenjajo med seboj, tako se tudi takrat niso mogli zdobrotiti, in kolikor je bilo pod Kučarjem vasi, toliko je bilo pastirskih tovarišij, ki so druga drugo mrzele.

In nekega pomladanskega dne so se kučarski pastirji spet zapletli v tepež. Najprej so se dodobra pretepli in obuškali, potlej so se ozmerjali in nazadnje so se zdaleč pričeli obmetavati še s kamenji. Najhujši kričač in kamenjač je bil otoški pastir Florijan. Bil je močan, pravcati velikan in vsi pastirji so se ga bali, ker je bil drzen kamenjač. Ko je Florijan tistega dne vrgel kamen proti jasi, na kateri so podzemeljski pastirji pasli svojo čredo, je kamen priletel v grmovje, kjer se je skrivala drobna sinička, ter zadel ubogo ptičko, da je začivkala in s strto perutjo omahnila na zemljo...

Toda, četudi je bil pastir Florijan teleban, v prsih je le imel dobro srce. Zasmilila se mu je drob-

na, ranjena ptička, skočil je h grmovju, jo pobral in odnesel domov. Potlej je ptičko hranil ter jo zdravil, da bi je noben zdravnik ne mogel bolje.

Ko je ptička ozdravela, je odletela iz pastirjeve izbe na bližnje drevo. Žalostno je pastir Florijan gledal za njo, ona pa mu je zažvižgala s srebrnim glasom:

»Fijut - ci - ci, Florijan, ker si bil dober z menoj, da sem ozdravela, ti bom skrivnost pretajno razodela. Pojdi v goro kučarsko, tam je v gozdu zelen bor, a pod borom luknjica in v tej luknjici mlinček mal, skrivno skrit v leščevje, pa zlatnike melje! Fijut - ci - ci, ptička sinička ti srečo želi...!«

To je zapela in — frrr! — visoko pod nebo odletela.

Pastirja pa je radovednost še tisti dan nagnala v kučarski gozd. Poiskal je zelen bor, segel z roko v luknjo in privlekel iz leskovega grma na dan čudežni mlinček. Komaj je malce zavrtel — že so se iz mlinčka usuli zlatniki...

Zdaj je bil pastir Florijan bogatec! Nagnal je gôved h gospodarju in odšel s čudežnim mlinčkom po svetu.

Spotoma je srečal popotnega, ki je šepal na eno nogo. Smrdel je po žveplu, iz oči pa mu je pobliskaval zelenkast sij.

»Kam pa, kam?« je šepavec ogorvil pastirja.

»Kar po svetu z mlinčkom, ki zlatnike melje...«

Šepavec je bil vrag. Zaskominalo ga je po mlinčku, ki melje zlatnike... »Hej,« si je mislil, »to bi bil moj car Lucifer vesel, če bi mu pri-

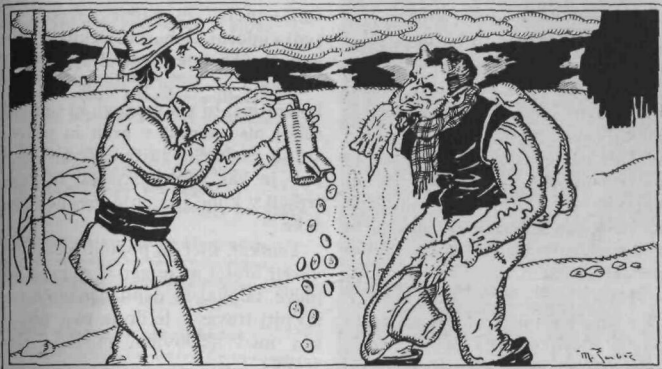
nesel v dar čudežni mlinček!« Pa ker je bil zagovednež, je brž zinil:

»Hehe, nikar ne misli, da jaz ničesar ne premorem. Imam čudežni klobuk. Če ga snanem z glave in zavrtim ter zakličem: ‚Klobuk, streljaj!‘ — prične grmeti in streljati kakor najboljši top«. — — —

nogo. Smrdel je po zažgani smoli, iz oči pa mu je bleščal rdečkast sij.

»Ohej, kam pa, kam?« je šepavec odgovoril pastirja.

»I, kam«, je pastir brezbrizno odgovoril in zamahnil z roko. »Po svetu grem z mlinčkom, ki zlatnike melje, če si že tako radoveden.«

»Menjaš?« je vprašal pastir in zavrtel vragu mlinček pred nosom, da se je usulo na tla za prgišče zlatnikov.

»Menjam!« je dejal vrag, ki je bil bolj počasne glave.

Komaj pa je pastir prijel v roko čudežni klobuk, ga je brž zavrtel in zakričal:

»Klobuk — streljaj!«

Počilo je kakor iz največjega topa — in raztreščilo je vraga v cunje in krpe.

Pastir pa je pobral mlinček, si poveznil na glavo čudežni klobuk in odžvižgal dalje po svetu.

Drugi dan se je sredi ceste srečal z neznancem, ki je šepal na eno

Šepavec je bil vrag. Zakolcalo se mu je po mlinčku, ki melje zlatnike. Rad bi ga podaril svojemu carju Luciferju, pa je brž bahato odgovoril:

»Hehe, lepo, lepo, kar pripoveduješ o svojem mlinčku. Pa nikar ne misli, da sem jaz od muh! Imam čudežno torbo in če udarim po njej z roko ter vzkliknem: ‚Konjska smrt!‘ — se usujejo iz torbe vragovi in vsakega, na kogar nalete, zgrizejo v prah in pleve...«

Komaj je bil to izrekel, že je dvignil roko, da bi udaril z njo po vražji torbi ter zaklical: ‚Konjska smrt!‘ — da bi vragovi zgrizli pastirja v prah in pleve in da bi mu

odvzel čudežni mlinček ter ga ponese v dar peklenškemu carju. Toda pastir ga je uhitel. Brž je snel čudežni klobuk z glave, ga zavrtel ter zarjul:

»Klobuk — streljaj!«

Zagrmelo je — in vrag se je mrtev prekobilil na zemljo.

Pastir pa si je poveznil na glavo čudežni klobuk, odvzel zmrevarjenemu vragu vražjo torbo in odžvižgal dalje po svetu.

Zvedel pa je za pastirjeve vragolije sam peklenški car. Žal mu je bilo dveh izgubljenih pobratimov, še bolj ga je žalostilo, da jima je pastir odvzel čudežni klobuk in vražjo torbo. Zatorej je zabrlizgal na prste, da je odmevalo po vsem peklu. Vsi vragovi so v trenutku pritekli predenj.

»Hal!« je zagrmel car Lucifer. »Po Beli Krajini se klati kučarski pastir Florijan. Dva pobratima je že ugonobil in si od njiju čudežni klobuk in vražjo torbo pridobil! Le vi bratci, ki kotle kurite, mi v peklu ostanite, ostali vsi na zemljo pohitite, pastirja živega vlovite in ga v peklo priženite! Ga bomo v kotlu cvrli in požrli!«

»Huuuuu — fiju — huuuu!« so vsi vragovi jezljivo godrnjali in hitro v Belo Krajino odšantali.

Na Peščenku so srečali pastirja, ki je žvižgal in veselo koračil proti Smuku. Pastir je bil zlahodne volje, iznenada pa se je pred njim pojavila vražja vojska. Vragov je bilo ko listja in trave. Komaj so ga ugleдали, so zarjuli:

»Huuuu, gorje ti, pastir Florijan, gorje — še danes boš pečenka za naše zobe!«

On pa ne bodi len, brž udari z roko po vražji torbi in krikne:

»Konjska smrt!«

Iz torbe so se vsuli vragovi, se divje zaleteli proti pobratimom in jih pričeli grizti v prah in pleve. Nastal je dirindaj, da še nikoli takšnega! Vragovi so se topli in se grizli med seboj. Da pa je bil tepež še veličastnejši, je pastir zavrtel še svoj čudežni klobuk in vzklikal kar naprej: »Klobuk — streljaj!«

Pokalo je, da se je tresla vsa Bela Krajina. In vsi vragovi, ki se med seboj niso zgrizli v prah in pleve, so se razleteli, kajti čudežni klobuk je kar naprej streljal in raztreščil v kupe in cunje vse peklenščke...

Tamkaj, kjer so poginili prav vsi vražji bratci in se zgrizli v prah in pleve, tamkaj še dandanes noče rasti niti trava — le divja rast poganja med skalovjem pustega Peščenka...

Ko je bilo tepeža konec, se je pastir vrnil na Kučar. Tamkaj si je postavil kočo in zaživel veselo.

In koder koli je bila takrat v Beli Krajini kakšna svatovščina, povsod je bil on najbolj zaželen in razveseljen svat, ker je ženinu in nevesti namlel iz svojega čudežnega mlinčka toliko zlatnikov, da sta jih za vse življenje imela dosti...

Ko pa je umrl, so izginili tudi čudežni mlinček, topovski klobuk in vražja torba. Še dandanes prihajajo na Kučar radovedni ljudje, ki prekopavajo zemljo po vsem hribu. Belokranjci pa se po pravici čudijo, kajti doslej se še ni nikomur posrečilo, da bi našel čudežno dediščino kučarskega pastirja.

»ZVONČEK« GOSPE FRANJI TAVČARJEVI (OB 70 LETNICI)

Jeseni so rožice vence zaprle
in žalostne v megli in mrazu umrle.
Zla slutnja še mene je vsega prevzela,
iz srca ni pesmica več mi privrela.

Pa Ti si nad grudo se našo sklonila
in s toplim objemom me smrti rešila.
O, hvala iskrena, gospa ljubezniva,
zapela vsa bela spet mlada je njiva.

Pohitel bom v daljo kot ptička krilata,
preletel vse meje bom, trkal na vrata
in klical otrokom slovenske družine:
»Oprite, prinašam pozdrav domovine!

O, lepa in dobra je morda tujina,
a lepša, dobrotnejša je domovina,
ki toži in plače po Vaši izgubi,
čim dalj ste od nje, tem srčneje Vas ljubi.«

Tako bom govoril, gospa blagorodna,
da več ne odtuji se deca nam rodna,
povestice, pesmice, basni in bajke,
spojijo vsa srca, ki ene so majke.

Za srca mladine se najbolj bojimo,
gorje nam, gorje, če preveč jih zgubimo.
O, bodi mi Ti še naprej vrtnarica,
da v cvetje mi vzpela bo sleherna klica.

V tujini, gospa, Ti bom slavo oznanjal
in - Bog daj - še v dolgo življenje pozvanjal.

Marija Grošljeva

Gospa Tavčarjeva z unučkoma na vrtu
svojega dvorca na Visokem
v Poljanski dolini

Zgodba o ničemurni snežinki

Snežinke so zmrznjene vodne kaplice; tako se učimo v šoli in to je tudi popolnoma pravilno. Toda snežinke so še nekaj drugega: so to ljubi, majhni vilinski otroci, ki veselo zarajajo, kadar pride zimski kralj z vsem svojim spremstvom v deželo. O eni takih snežink vam hočem pripovedovati.

Bilo je še zelo zgodaj pozimi in zimski kralj je poslal svoja prva znanilca, ostro Slano in mrzli Sever, v svet, da bi ljudem naznanila, kdo prav za prav v tem času v deželi gospodari. Slana in Sever sta rešila svojo nalogo tako odlično, da so pričeli ljudje vihati rdeče nosove, gledati v nebo in vzdikati: »Da bi le kmalu pričelo snežiti! Potem bosta veter in mraz že popustila.«

Prišel je nato prvi snežni metež in med prvimi snežinkami, ki so priplesale na zemljo, je bila tudi snežinka Zvezdica. Njeno krilce je bilo iz sa-

mih najfinejših čipk. Urno se je vrtele, plesala in plavala v zraku. Zraven je pa venomer mislila sama pri sebi: »Jaz sem tisočkrat lepša in gibčnejša ko moje sestrice. Kako enakomerno je narejeno moje oblačilce. Samo škoda, da nimam oblačilca druge barve. Tako dolgočasno bela sem vsa.«

Te njene misli je čula tudi snežna kraljica, ki se je ravnokar peljala na sprehod v zlatih saneh, v katere sta bila vprežena dva iskra, bela konjička. Bila je ravno nasprotje svojega moža, zimskega kralja, čigar srce je bilo trdo in mrzlo kakor led. Snežna kraljica pa je bila prijazna in mehka kakor beli sneg. Zato je hotela snežinki Zvezdici izpolniti njeno željo.

Bum! Zvezdica je začutila naenkrat močan udarec, postalo ji je kar temno pred očmi in nenadoma se je znašla na okenski polici podstrešne sobice. Njeno drobno srce ji je močno utripalo od prestanega strahu.

»Kakšna pa si, Zvezdica?« so jo spraševale njene sestrice, ki so plesale mimo. »Saj imaš vendar rožnato krilo! Kje si ga pa dobila? Tudi me bi radi imele tako oblačilce!«

Tedaj je pogledala Zvezdica po sebi in opazila, da je postala vsa rožnata in zraven tako lepa in prikupna, kakor si je to v svojih sanjah vedno želela.

Kaj se je bilo zgodilo? No, čisto nič posebnega! Reven, mlad pesnik, ki je sedel v mali podstrešni sobici pri oknu in pisal pesmi z ostanom rdečega črnila, ker mu je črno pošlo in ni imel denarja, da bi si kupil novo, je odprl okno, iztresel svoje pero in je z debelo rdečo kapljico zadel Zvezdico, tako da je bilo na mah njeno oblačilce rožnato pobarvano. Seveda je naredila tako vsemogočna snežna kraljica.

Ponosna in sama sebi dopadljiva se je pomešala rožnata snežinka med svoje prijateljice in kamor je prispela, povsod je čula vzklike občudovanja, pa tudi zavisti. Ni pa ugajala samo se-

stricam. »Pridi k meni, lepa snežinka!« jo je klicala kristalno čista in vitka ledena sveča, ki je visela od okna drugega nadstropja. »Sedi k meni, tu je lepo v zavetju in toplo ti bo. Že dolgo sem si želela tako lepe snežinke, da bi nekoliko pokramljala z njo.«

»To bi ti prijalo, ti dolgočasna in mrzla sveča,« ji je oholo zaklicala Zvezdica, »ti bi seveda hotela, da bi preživela svojo mladost na oknu pri tebi; pa si se zmotila, prav nič ne bo iz tega, jaz hočem videti še mnogo sveta in hočem plesati in plavati po zraku.«

In že je odplesala dalje. Ko je dovolj dolgo plesala, je Zvezdica čutila, da je utrujena. Iskala je prostorčka, da bi se nekoliko odpočila. Izogibala se je višjih nadstropij, ker je vedela, da tam živijo mrzle ledene sveče. Zato je zletela na pritlično okno lepe in prijazne hiše, ker je bila radovedna, kako neki je znotraj. Na široki okenski polici si je izbrala počivališče.

Tedaj je neko odprlo okno in mlada gospodična je pričela snažiti okensko polico, da bi nasula ptičicam hrane. Z enim samim sunkom je hotela poriniti vso pestro družinico snežink z okna; ko je opazila rožnato snežinko, ki se je stegovala in delala večjo, da bi jo opazili.

»Poglejte, otroci, rožnato snežinko!« je zaklicala. »Kaj takega še v svojem življenju nisem nikdar videla!« In že je posadila Zvezdico na svojo dlan in jo odnesla v toplo sobo.

Okoli gospodične se je drenjalo mnogo veselih otrok, dečkov in deklic, kajti Zvezdica je bila v šolski sobi in vsi so hiteli občudovat lepo, svetlordečo snežinko... dokler ni ostala na topli dlani gospodične učiteljice samo drobna, rožnata kaplica.

Zvezdice ni bilo več, mala snežinka je morala plačati svojo ničemurnost z življenjem; njene sestrice pa so še dolgo živele zunaj na vrtni in se veselo lesketale v sončni luči.

1.

DEČKI, KI IMATE STRICA,
 SREČNI STE! — TO JE RESNICA.
 KER NAVADNO TAKLE STRIC
 NOSI V ŽEPIH KUP SLAŠČIC,
 KEKSE, TORTE VSAKOJAKE
 IN BONBONE ZA NEČAKE.
 ČE SO PRAZNIKI, GODOVI,
 STRIC OSREČI VAS Z DAROVI:
 ZDAJ JE BOBEN, ZDAJ JE SKIRA,
 ZDAJ JE TOP, KI BOMBARDIRA,
 ZDAJ JE SABLJA, ZDAJ JE VLAK,
 ZDAJ MEDVEDEK RJAVODLAK.
 SPLOH IN VSELEJ IN POVSOD
 STRIC — PRIJETEN JE GOSPOD.
 NIČ NE KARA, NIČ NE KREGA,
 NIČ V LASÉ TI NE POSEGA,
 NE SITNARI KAKOR ATA,
 V VSE PRIVOLI DUŠA ZLATA.
 NEPOBITNA JE RESNICA:
 BLAGOR MU, KDOR IMA STRICA.
 TUDI PREPELUHOV NIKO
 JE UŽIVAL TO ODLIKO.
 STRICA JE IMEL KAR DVA,
 TINETA IN TONETA.
 DOBRODUSNA STA MOZAKA
 IN ZALJUBLJENA V NEČAKA.
 ČE GODUJE NIKEC MILI,
 JO PRIMAHATA Z DARILI,
 IN KO PRIDE ROJSTNI DAN,
 ZOPET JE OBDAROVAN.
 KDO BI HOTEL ZDAJ VERJETI,
 DA IMEL JE PRETRPETH
 MUKO IN BRIDKOST VELIKO
 RADI STRICEV MALI NIKO?
 A ZAKAJ? — KAKO IN KJE? —
 VAM PRIHODNJI SPEV POVE.

(Prosto po G. Bötticherju — P. G.)

SANJA POLHEK

Sanja polh v duplini stare bukve,
da pomlad že zunaj hodi zlata,
da so zacingljali beli zvončki,
da se v sončku koplje mlada trata.

Je zasanjal striček polhek, deca,
da že po zeleni bukvi pleza,
ali se vam moti ta zaspanec,
če po sončku nosek svoj že steza.

Ha, seveda, še o sočni hruški sniva —
kdo bi mislil, deca, primaruha,
da obidejo skomine take
v mrzli zimi spečega lenuha.

Manko Golar

Aleksander Peterca

»Rus, jedu!«

Jesen je bila mila in topla. Šel sem z Roga proti Sveti Ani. Kočevski gozdovi so žareli v rdeči luči, ki je na obzorju prešla v višnjevkast pas in se nevidno prelila v modro nebo. Tam, kjer se pričinja steza strmo dvigati proti Slemenu, sem prehitel dečka, ki je ravno šoli dorasel. Šel je z nahrbtnikom v Kočevje. Skupaj sva naskočila vzpon. Preoster breg nama ni dovolil, da bi s kramljanjem krajšala pot. A čudno se mi je zdelo. Proti vrhu Slemena je dečko začel pobirati suhe veje. Imel jih je že polno naročje. Ko prideva na vrh, zajame globoko sapo, se oddahne in z neko meni nepoznano pobožnostjo položi suhljad na kup suhega vejevja.

»Kaj si že vse to ti skupaj znosil? Zakaj pa nosiš v breg, saj je tu dovolj suhljadi«, sem ga vprašal. Deček je sedel kraj grmade in me pogledal začudeno, skoraj očitajoče. Začel je pripovedovati.

★

»Veste, sam ne pomnim, oče pa so že večkrat pripovedovali. Ko je bila še vojna, je v našo vaš prišel vojni ujetnik. Rus. Dobil ga je vaški župan. Tisti Rus je moral delati vsak dan pri drugi hiši. Kjer je delal, tam bi moral

dobiti tudi jesti. Pa je bilo vedno takole: ko je prišel zvečer s polja truden domov, so ga brž poslali brez jedače k drugi hiši. Rus je bil lačen in je prosil: »Jedu, jedu«. Kočevarji pa ga niso hoteli razumeti. Le otroci so si zapomnili besede in ga ob vsaki priliki dražili: »Rus, Rus, jedu, jedu!« On pa je vse mirno prenašal. Vedno je odgovarjal le: »Harašo!«

Bilo je menda ravno na Svečnico leta 1916., ko je bila pri nas mrzla zima in globok sneg. Rus je šel po vodo in razbijal led. Otroci, ki so se drsali, so začeli kričati: »Rus! Jedu! Rus! Jedu!« Rus pa ni hotel niti slišati in tudi odgovarjal ni: »Harašo!« Otroci so se ujezili in so ga začeli obmetavati s snegom in ledom. Kos ledu ga je zadel na sence, da je začel krvaveti. Zdaj mu je zmanjkalo potrpljenja in premaknil je prvega otroka, ki mu je prišel v roke. Takoj pa so iz vseh hiš prileteli Kočevarji in ga začeli obdelavati s palicami. Nazadnje je še vaški župan priletel z vilami. Rus je moral bežati. Nihče ga ni več videl živega.

Na pomlad, ko je zima popustila in je jug talil sneg, so orožniki našli tu, kjer je zdaj grmada, zmrazjenega moža. Bil je Rus-jedu. Oče je pravil, da je revež na poti zašel in hodil vedno v istem krogu po svoji gazi. Po vojni so slovenski otroci, ki so hodili preko Slemena, tu sem polagali cvetje. Ko je bil že velik kup, ga je nekdo zažgal.

Od takrat mu vsi prinašamo suhljad in na Svečnico mu zakurimo grmado — v spomin.«

Čudno težko mi je bilo v duši, ko sem se ločil od dečka, ki je znal tako prepričevalno pripovedovati. Nekaj mesecev pozneje, ravno na Svečnico zvečer, sem se zagledal v vrh Slemena. Je resnična zgodba? Mar bo res nocoj gorel kres v spomin na nesrečnega ruskega vojnega ujetnika?

Mrak se je zgostil, da sem jedva razločeval posamezne hribe. Zdajci se je na vrhu Slemena prižgala rumena lučka, gorela je z vedno bolj krvavim plamenom.

Z vseh strani so gledali ljudje ta ogenj in sklepali roke: »Rus - jedu! Večnaja pamjat!«

Kočevski gozdovi so ječali v burji in mrazu ter zateglo odgovarjali: »Harašoo! Harašooo!«

Začarani pustni krofi

Zgodba v podobcah

Pravljica o poštemem šoferju Celestinu

Celestin mu je bilo ime in že od nekdaj je imel rad avtomobile; zato je postal avtotaksi. Ker pa ni bil bogat, si je mogel kupiti le star, oguljen avto. Popravil ga je sicer, a za parado vendarle ni bil. Zategadelj so ga preganjali z vseh postajališč za izvoščke.

»Ne delaj nam sramote, Celestin,« so pravili; »vsak se nam bo ognil, če bo videl tale tvoj koleselj.« In smejali so se mu grdo in ško-doželjno.

Tako je moral Celestin stati prav na kraju mesta, zmeraj sam, ter je čakal, da si bo morda vendarle kdaj prislužil dinarček. Toda ne! Ljudje, ki so iskali taksija, so se le sočutno nasmehnili, ko so uzrli Celestinov davni voz, in so šli rajši peš. To je Celestina neznanstvo bolelo.

Čas je tekel, denar se je trkljal in Celestin je zaman čakal. Dolžan je bil že za garažo in hoteli so mu jo že odpovedati. »Celestin, vi ste nespametni,« so pravili, »prodajte to ropotijo in poiščite si pošteno službo. Takole boste kmalu berač.«

Celestin je o tem razmišljal v neki deževni noči in žalosten je bil. Ni se hotel ločiti od avtomobilčka, na katerega se je tako navadil in je skrbel zanj kakor za punčico v očesu.

»Peljite me v Grajsko ulico!« je nekdo velel. Celestin se je presenečen ozrl in videl neznanega moža v črnem plašču in širokem klobuku, ki je že lezel v avto.

»Proprosim, gggospod,« je slednjič zajecel Celestin ter od-drdral. Grajska ulica je bila prav na drugem koncu mesta, tako da se mu je obetal čeden zaslužek.

Celestin se je polagoma umiril in se srečno smehljajal.

»Čujte,« se je oglasil potnik, »vam se ne godi dobro, kajne?«

»I no, res ne,« je priznal Celestin.

»Hm,« je dejal tujec. »Pa bi radi imeli mnogo denarja?«

»I no,« je odgovoril Celestin, »rad bi ga že, ampak...«

»Jaz vam bom pomagal,« ga je prekinil tujec.

Celestina je to kar streslo, malo da ni zapeljal na hodnik.

»Res, gospod? In kako?«

»Boste videli,« je dejal neznanec ter umolknil. Pripeljala sta se do Grajske ulice.

»Ustavite pod tem drevesom,« je velel potnik, »in ugasite motor!«

Potem se je sklonil k Celestinu ter mu govoril počasi: »Vidite tamle tisto vilo? Ta je polna denarja in gospodar je odpotoval. Grem po ta denar. Če mi pomorete, vam dam polovico plena.«

»Za pet ran božjih,« je vzkliknil Celestin in se grozil, »kaj si pa mislite o meni?«

»Da ste pameten človek in da potrebujete denar.«

»Gospod,« je zaklical Celestin, »tega ne storim za nič na svetu. In vi tudi ne, razumete?«

»Kdo mi bo to zabranil?« se je nasmehnil neznanec.

»Jaz,« je rekel Celestin, skočil iz avta, odprl vrata ter hotel tujca potegniti ven. Le-ta pa je pomeril nanj z velikim revolverjem.

»Torej — kaj?« je dejal. »Ali mi boste pomagali?«

»Ne bom!« je udaril Celestin z nogo ob tla.

»Vas pa ustrelim,« je mirno dejal tujec.

Celestin ni rekel ne bev, ne mev, samo napeto je sledil vsaki tujčevi kretnji. In ko je tujec dvignil roko z orožjem, se je Celestin skrčil. potem pa udaril. Mož je zdrsnil s sedeža in revolver mu je padel iz roke. Celestin ga je pobral, zaprl vrata in sedel za volan.

In tako se je vračal zopet v mesto. Pred policijo je ustavil in šel javit: »Gospodje stražniki, tatu sem vam pripeljal.«

Stražniki so brž hiteli k avtu, odprli naglo vratca in... začeli zmerjati Celestina.

»Torej vi se delate norca iz nas?« so kričali. »Poberite se, sicer vas zapremo, da boste črni.«

Celestin je ves zmeden pogledal v avto in lasje so se mu zježili. Namestu tata je čepela na sedežu velika črna mačka in tiho predla.

»Tri sto peklenščkov!« si je od-dahnil Celestin. »Tole je pa huda uganka, gospodje...«

Toda stražniki so medtem že odšli in so še na stražnici robantali, češ da so se po nepotrebnem zmocili.

Celestin je zmajeval z glavo. Mislil je, da se je razbojnik zavedel in zbežal medtem, ko je šel on po stražnike. Ampak mačka mu je bila uganka. Hotel jo je vreči iz avta, pa se mu je smilila, ker je tako deževalo.

»Pa se pelji z menoj!« je dejal ter se odpeljal na svoje postajališče. Tam se je ozrl in pogledal, kaj počenja mačka. In spet so se mu naježili lasje. Mačke ni bilo več tam, sedel je v avtu njegov tatin-ski tujec v črnem plašču in širokem klobuku ter se prekanjeno smeh-ljal.

»No tole!« je zaklical Celestin in se križal.

»Kdo ste prav za prav?« je zašepetal in glas se mu je tresel.

»To ni važno, Celestin,« je dejal neznanec in glas mu je zvenel zdaj mnogo prijetneje. »Slišal sem o tebi, pa sem se hotel prepričati, si li res tak, kakor so mi pripovedovali. In videl sem, da si zares pošten in dober mož, da imaš dobro in pogumno srce. Zato te nagradim. Povej, kaj bi si želel!«

Celestin je poslušal kakor v sanjah. Skrivaj se je uščipnil v stegno, ker je menil, da se mu sanja.

»Ampak, gospod, to je kakor v pravljici,« je dejal potem boječe.

Tujec se je nasmehnil. »Saj jaz sem iz pravljice,« je rekel. »No, kaj si želiš?«

»In si lahko želim vse?«

»Vse.«

»Torej... torej naj bo moj avto-mobilček na novo prepleskan!« je izjeljal Celestin.

Tujec ga je razočaran pogledal.

»Lej,« je dejal. »Tudi skromen si, Celestin. Nagradim te torej sam.«

»Ampak pleskanje,« je vzkliknil Celestin, »to je zares potrebno.«

»Zgodilo se bo,« je dejal neznanec. »In razen tega boš imel še en lep in velik avto.«

»In vi morete vse to storiti?« se je čudil Celestin.

»Povedal sem ti, da morem vse.«

»Potem pa... vas prosim, toda ne zamerite... namestu tistega velikega avta storite rajši, da se bodo ljudje vozili s temle mojim vozičkom. Veste, midva sva že kar skupaj zrasla.«

Tujec se je tiho zasmel.

»Dobro,« je rekel. Zgodilo se bo. Zbogom, Celestin, ostani pošten!«

»Hvala!« je zašepetal Celestin in snel čepico. In v tistem hipu so se mu lasje v tretjič naježili; zakaj njegov avto je bil prazen in za tujcem ni bilo ne duha, ne sluha. Celestin je videl le veliko črno mačko, kako je tekla nekam v temo. Toda o tem ni utegnil premišljati, ker je njegov avto hipoma zableščal od lepe nove barve, kakršno si je Celestin že dolgo želel.

Preden pa se ji je mogel dovolj načuditi, je prihitel k njemu gospod s kovčegom.

Športni drobiž ●

V krajih, kjer je malo hribovitega sveta in snega, imajo smučarske šole v velikih pokritih prostorih. Športniki smučajo tam na umetnem snegu ali na — krtačah. Smučarski svet v nekem takem berlinskem pokritej vežbališču je tlakovan s pet tisoč krtačami, ki imajo navzgor štrleče kocine in so jih izdelali nalašč v ta namen. Krtače dajo idealno drsalno ploskev in se lahko na njih izvajajo vsi smučski liki. V največji športni dvorani, v newyorškem Madison Square Garden, se je pred kratkim produciralo več svetovnoznanih skakačev na umetnem snegu, ki so, ga napravili iz zdobljenega ledu.

Afriški domačini se zelo zanimajo za šport; imajo pa največ igralcev tenisa, nogometašev in igralcev kriketa. Angleški kriket-šport gojijo z izrednim zanimanjem in posebno mladina je z velikim navdušenjem pri tem športu. Nekaj slavni angleških igralcev kriketa je posebno ponosnih na to, da igrajo brez rokavic in brez mečnih varovalk. V tem oziru jih pa črni športniki vsekakor prekašajo, kajti nekateri izmed njih izvajajo to športno panogo brez vsakega oblačila in tudi pri noготometu ne nosijo čevljev. Najsi bodo to odrasli ali dečki, vsi igrajo bosí in ne čutijo nikakšnih bolečin, saj so navajeni hoditi že od zgodnje mladosti brez obuvala.

Pred nekaj tedni je bil dosežen hitrostni avtomobilski rekord, ki je izzval v športnih krogih po vsem svetu velikansko začudenje. Skoraj 500 kilometrov na uro je do-

»Hitro na kolodvor!« je velel. In komaj je Celestin stopil na pedal, se je pojavil drug gospod in klical: »Takoj se vrnite, počakam vas, morava v hotel 'Zlata miška'.«

»Prosim, prosim,« je kričal Celestin ter se smejal, da so mu šla usta od ušesa do ušesa.

In takole, otroci, je bilo dan za dnevom. Celestin je imel neprestano poln avto potnikov in žep se mu je polnil z denarjem. In je bil Celestin srečen in zadovoljen. Ampak da boste vedeli, novega avtomobila si ni kupil. Še zdaj se vozi samo s svojim starim vozom. In veste, kaj si je dal napraviti na hladilnik? In no, kipec črne mucke...

segel Anglež Eyston na svojem dirkalnem vozu »Strela« na solnih planjavah države Utah v Ameriki; to se pravi preko 142 metrov v sekundi, kar odgovarja približno polovici hitrosti zvoka. Težko si je ustvariti pojem, kaj se pravi voziti s 500 kilometri na uro. Nekoliko laže si to predstavimo, če pomislimo, da se pri tej hitrosti vsako 2 stota težko kolo »Strele« zavrti v eni sekundi 42 krat. Kapitan Eyston pa hoče ta ogromni rekord še povečati; mogoče bi rad dosegel na zemlji hitrost, kakor jo imajo letala v zraku, katerih največja brzina znaša do sedaj 610 kilometrov na uro.

Kakor poznamo jadralni šport na ledu že dalj časa, tako smo dobili pred kratkim tudi vozila, ki jih žene veter na suhih tleh. Moštvo letalske družbe »Royal Air Force Station« v Abu Sueir v Egiptu se je pretekli mesec pričelo baviti s to novo športno panogo. Vozila so napravljena iz starih aeroplanskih ogrodij in drugih sestavnih delov in dosežajo pri ugodnem vetru na ravnem puščavskem svetu precejšno brzino.

Italijansko trimotorno vodno letalo »Gaut 506 B« se je dvignilo pod vodstvom Maria Stoppanija dne 2. novembra preteklega leta z 2000 kg obtežitve 8951 metrov visoko. S tem je to letalo doseglo 14. svetovni rekord.

Monakovski motorni dirkač Henne ima do sedaj 18 svetovnih rekordov. Tekom svojega športnega udeleževanja je dosegel ta hitri vozač nič manj kot 76 svetovnih prvenstev, torej celo vrsto izrednih uspehov.

POZIMI IZ ŠOLE

Konec šole! Knjige v sneg!
S kepami se v boj spustimo!
Lačni nismo — kaj za to,
če kosilo zamudimo!

Mati nam bo jutri spet
točno skuhala kosilo,
zunaj pa bo, fantje, že
morda kot iz škafa lilo.

Kaj pri hudem mrazu ni mogoče?

Pri 25° C pod ničlo ne moremo več fotografirati, pa tudi drsati se ne moremo. Pri še nižji temperaturi nam pa odpovesta tudi živosrebrni barometer in termometer, petrolej v svetilki zamrzne in električne žepne svetilke ne svetijo več. Pri mrazu 30° odpovedo v skoro vseh primerih tudi radio - aparati, ki niso priključeni na električni tok, ker odpovedo baterije, ki jih je treba s špiritovim plamenom šele ogreti. Papir postane v takem mrazu trd in krhek in se lomi, steklo postane manj prozorno, prsti na rokah in nogah nas prično skeleti, ker pritisakajo nohti na občutljivo kožo. Pri 40° mraza ne smemo na prostem

več dihati, lahko bi si nakopali težka prehladna obolenja, ker pride zrak premalo ogret v naša pljuča. Pri 50° pa že prav težko hodimo, ker čutimo velike bolečine v sklepih, to pa zaradi tega, ker se kosti, ki imajo prav malo krvi, hitreje ohlade in se zato tudi hitreje skrčijo kakor pa okolišna staničje, ki vsebuje več krvi. Skratka, vse življenje je pri takih nizkih temperaturah, ki jih pa v splošnem dožive le polarni raziskovalci, skrajno neprijetno in čisto drugačno. Naposled lahko še omenimo, da se pri hudem mrazu tudi kepami ne moremo več, ker se sneg zaradi pomanjkanja vlage ne da stiskati v kepe, temveč razpade v roki kot suh prah. Torej je le bolje, da ostanejo pri naših zmernih zimskih temperaturah, že zaradi veselega in zabavnega kepanja...

IZPRIČEVALA

Spet presedeli smo eno polletje;
zunaj je dež bil in megla in mraz;
drugo obeta pomlad nam in cvetje,
zlatega sonca prijazni obraz.

Sonce naravo bo spet poživilo,
bistrejše naše bodo glavé;
ko se bo jutro poletja danilo,
bodo počitnice, fantje! Juhé!

FRANJO ČIČEK:

Mihec Pihec

ONSTRAN OBČINSKE MLAKE JE GOSPODARIL IN ŠARIL LUKA PIHEC. LUKA PIHEC JE BIL MODER GOSPODAR, DA MALO TAKIH. ŠE MODREJŠA OD MOŽA JE BILA NJEGOVA ŽENA KUNIGUNDA. OBA PA JE PREKAŠAL NJUN NADEBUDNI SINČEK MIHEC PIHEC, KI JE KORAJŽNO PRODAJAL PLATNO PO VASI IN KAZAL ŽENSKAM JEZIK PREKO PLOTA.

ONI DAN JE NABRAL MIHEC PIHEC POLNO KOŠARO KURJEGA PERJA IN GA VESTNO NATAKNIIL PO VRTNIH GREDAH KAKOR KARFIJOLO ALI PARADIŽNIKE. JE OPAZILA SKRBNNA MATI NADEBUDNEGA SINČKA, KAKO VTIKA PERJE PO GREDAH. KIHNILA JE OD VESELJA IN STEKLA POBARAT MIHCA, ČEMU BO TO? MIHEČ PIHEC JE POSKILIL IZZA PLOTA IN VZKLIKNIL:

»PERJE SADIM, DA BODO ZRASTLE PIŠKE!«

»JENCATA, HENCATA, KAKO PAMETNEGA IMAM SINA,« JE VZKLIKNILA MATI. »ŽIV DAN MI NI KAJ TAKEGA ŠINILO V GLAVO. NAJ ME OBLIJE KURJA POLT, ČE ME NI SRAM PRED MIHCEM. MOJ SINČEK, MOJ MIHEC, ČE TE NE BO ZADELA STRELA, TI BOŠ SE REŠIL DRŽAVO IN OČETNJAVO! TAKO JE RES: KURE BOMO SADILI NA GREDAH. JAJČKA, LEPO DEBELA IN OKROGLA, SVEŽA IN SOČNA, BELA IN RUMENA, BOMO PA SAMI POJEDLI ALI JIH MASTNO PRODALI! TO BO ZIJAL VESOLJNI SVET IN O KRIZI NE BO NE DUHA NE SLUHA VEČ!«

TAKO JE REKLA SKRBNNA IN ČUJEČA MATI, MIHEC PIHEC PA JE PRISTAVIL:

»ČUJTE, MATI, TO ŠE NI NIČ, TODA ČE BI VI ZAGREBLI NOGE V ZEMLJO, BI VAM NA NOSU ZRASTLA HRUŠKA. HRUŠKE PA JAZ TAKO RAD JEM!«

JE ZA PLOTOM STAL OČE IN SLIŠAL ZADNJE BESEDE, PA JE POMEŽIKNIL:

»HRKAMENT, POBA, IZ TEBE BO ŠE KAJ!«

KER JE BILA SUŠA, JE NA VEČER VZEL MIHEC PIHEC SKROPILNICO IN JE ZALIL PERJE, DA BI SE BOLJ PRIJELO IN UKORENINILO. PA JE PONOČI NASTAL VETER. POPULIL JE PERJE IZ GRED

IN GA ZANESEL BOG VE KAM. DRUGO JUTRO JE PIHČEVA DRUŽINA DEBELO GLEDALA NA PRAZNE GREDE IN NESREČNA MATI JE ZAJAVKALA:

»KRIŽ BOŽJI, KAKŠNI SO SEDAJ NA SVETU LJUDJE! KURE NAM PUŠČAJO PRI MIRU, PERJE PA KRADEJO, SRAKE NEMARNE!«

MIHEC PIHEC DELA ŠKORČEVO HIŠICO

NA SOSEDOVI TEPKI JE OPAZIL MIHEC PIHEC ŠKORČEVO HIŠICO. IMENITNO JE SEDEL STARI ŠKOREC NA KLINU IN LUKAL

Z ENIM OČESOM V LUKNJO, Z DRUGIM PA MIHCA. TAKEGA ŠKORCA BI RAD! TODA KAKO GA DOBITI, KO ŠENT NE POČAKA?

»HIŠICO BOM NAREDIL,« JO POGRUNTA MIHEC, »PA SE BO ŠKOREC PŘESELIL VANJO TER BO IMEL PRI NAS MLADE.«

BISTRO IN NATANKO SI JE OGLEDAL ŠKORČEVO HIŠICO, DA JO BO ZNAL NAREDITI. JE STOPIL MIHEC PIHEC DOMOV TER ISKAL PRIMERNO REČ, KI BI NAJ BILA SPOSOBNA ZA ŠKORČEVO STANOVANJE. A NI BILO NIČ KAJ PRIDA. PA NAJDE ZA VRATI OČETOVE ŠKORNJE.

»TO BO NEKAJ,« SI MISLI MIHEC IN VZAME ŠKORENJE. TODA CEL ŠKORENJE NE BO ZA ŠKORCA. TAK PTIČ NI TAKO NEUMEN. DA BI LEZEL PO TAKO DOLGI CEVI IN BI NAZADNJE PŘIŠEL TJA, KAMOR TLAČI OČE SVOJE PRSTE. MIHEC VE, KAKO IN KAJ!

VZAME NOŽ, OČETA — HVALA BOGU — NI BILO DOMA... IN RESKI ODREŽE ŠKORNJICO, KI JE IMELA NA VRHU DVA LEPA UHLJA.

»TOLE BO ZA ŠKORCA,« PRAVI MIHEC, »SAMO LUKNJO MORAM SE NAREDITI IN VRH TER DNO ZADELATI!« JE IZREZAL MIHEC BLIZU GORNJEGA ROBA LUKNJO, DA BO LAHKO SMUKAL ŠKOREC VEN IN NOTRI. DA PA NE BI KJE TELEBNIL NA TLA, JE ŠKORNJICO SPODAJ ZATLAČIL S SLAMO IN RAVNO TAKO TUDI PRI VRHU, DA NE BO DEŽ BUDIL ŠKORCA IZ SLADKEGA SPANJA. ZMAGOSLAVNO SE JE ZASMEJAL MIHEC PIHEC, KO JE BIL S ŠKORČJO HIŠICO GOTOV. OBRISAL SI JE NOS Z ROKAVOM TER ROČNO SPLEZAL NA DREVO, KJER JE OBESIL ŠKORNJICO ZA UHELJ NA VEJO. NATO SE JE POGUMNO POSTAVIL SPODAJ TER NESTRPNO ČAKAL, KDAJ PRILETI ŠKOREC IN SI OGLEDA NOVO STANOVANJE. SOSEDOV ŠKOREC JE VESTNO MOTRIL SPAKO, KI JO JE BIL MIHEC OBESIL NA DREVO, A KO JE DOZNAL, DA SPAKA VISI PRI MIRU IN SE NITI NE GANE, JE VESEL ZAŽVIŽGAL LEPO PESEM TER ZLETEL NA DREVO, KJER JE VISELA MIHČEVA HIŠICA, DA SI JO OGLEDA OD BLIZU.

V TEM PRIDE DOMOV MIHČEV OČE. NAJDE SINČKA, KI NEPREMIČNO BULI V ZRAK IN VEJEVJE.

»KAM PA ZIJAŠ, MIHEC?« GA VPRAŠA OČE.

»TIHO BODITE!« PRAVI MIHEC TER POLOŽI PRST NA USTA. »ALI NE VIDITE ŠKORCA, KI SI OGLEDUJE NAŠO HIŠICO? VES ČAS JO ŽE HVALI SAM PRI SEBI. BOSTE VIDELI, OČE, PRI NAS BO IMEL MLADE!«

»HRKAMENT POBA, KJE SI PA TO DOBIL?« ZARJUJE SKRBNI OČE, KO OPAZI SVOJO PRELUKNJANO ŠKORNJICO, NAGAČENO S SLAMO.

»ZA VRATI,« ODVRNE MIHEC PIHEC, »JUTRI BOM NAREDIL SE ENO HIŠICO ZA ŠKORCA. JE TAM ŠE EN ŠKORENJ.«

»TI BOM ŽE KMALU DAL ŠE EN ŠKORENJ!« SE KREGA OČE. »SAMO UŠESA TI BOM ŠE POREZAL, PREDEN BOŠ DELAL DRUGO HIŠICO. MAR MISLIŠ, DA BOVA S ŠKORCEM VKUP NOSILA ENE IN ISTE ŠKORNJE, TI GRDAVŽ TI! TO BI SE MI SMEJALI VRABCI!«

ŠKOREC SE JE USTRAŠIL OČETOVEGA KREGANJA, FRK! JE SKOČIL NA SOSEDOV VRT IN IZGINIL V LUKNJO. MIHEC PA JE DEJAL:

»VIDITE, SAJ NOČE BITI PRI NAS, KO STE TAKO HUDI!« PA JE SPLEZAL NA DREVO TER PRIVLEKEL ŠKORNJICO DOLI, REKOČ: »NATE, OČE, ŠKORENJ NAZAJ, ŠKOREC GA NOČE IMETI!«

JE OČE NAVIL MIHCU ŽIVO URO, KI JE ŠLA TOČNO TAKO DOLGO, DOKLER SO MIHCA SKELELA UŠESA.

(Dalje prihodnjic)

UVOD

Črna šola! Pred davnimi, davnimi časi so hodili prebrisanci k čarovnikom v tako zvano črno šolo, da so se naučili čarodjstva. Ljudje so jih imenovali črnošolce. S svojimi čarovnijami so prebredli ves svet in plašili nevesče ljudi na prav posebne načine. Dandanes nihče več ne verjame v čarovnike in čarovnije, pač pa se je ohranil način nastopanja čarovnikov. Vsi oni, ki znajo s posebno spretnostjo prikazovati ljudem privide, da se zde njih početja nemogoča in nadnaravna, se danes imenujejo iluzionisti.

Iluzionisti zabavajo v svojih potujočih gledaliških male in velike s svojo spretnostjo, ki daje videz čarovnije. Njihovi prikazi pa niso baš tako enostavna stvar. Premnogo je treba zanje vaje, pa tudi dobrega jezička in sila spretnih gibov. Obstojajo celo posebne šole in akademije, kjer se nauče iluzionisti tako zvane magične umetnosti, ali kakor pravijo ljudje — čarovnij.

Da ne bo treba hoditi daleč v inozemstvo v tako šolo, bomo letos v »Zvončku« poučevali mlade prebrisančke, da bodo sposobni zabavati svoje z naučenimi prikazi.

Ob večerih velikih praznikov, o božiču, na novega leta dan, v tople zakurjenih sobah, pa tudi o počitnicah pred vrtno lopo, si bodo postavili oder in nastopali kot pravi, pravcati svetovni iluzionisti. Čemu neki? Ker pač dobrega in spretnega mojstra magične umetnosti vsakdo rad gleda, najsi bo mlad ali star.

Z malimi ali skoro nobenimi stroški si bo lahko ustvaril mladi črnošolec ves pribor, ki je potreben za prikaze, in če bo le malo naštedil denarja, celo lastni oder, recimo kar naravnost lastno gledališče. Da, gledališče magične umetnosti. Oder iluzionista!

Pa prični mo z navodili in s poukom temeljnih nauk.

Pogoj za nastop pred gledalci je temeljito znanje vseh prikazov. Ne nastopi naj mladi »mojster« z novim prikazom, ako ni prej mnogokrat na skrivaj poskušal in se pridno vadil v spretnosti. Na pol naučen prikaz pokvari vse in namesto čudovit, bo naš »mojster« in učenec črne šole — smehen.

Eleganten in dostojen, malo prezirljiv, a vendar gostobeseden naj bo tvoj nastop in vse se ti bo čudilo.

Postavi se vedno tako, da nimaš nikogar ob strani ali celo za seboj. Gledalce moraš imeti vse vedno pred seboj in nikoli jim ne smeš pokazati hrbta. Glej jim ves čas svojega izvajanja v lice, a to smelo ali vendar prijazno.

Za ozadje, ki mora biti temno, si pripravi črno ali vsaj temno zagrinjalo. Premožnejši si bo nabavil cenen žamet. Oder naj bo dokaj dvignjen od tal, recimo od 20 do 45 cm visoko. Čim večja je soba ali dvorana, v kateri nastopaš, tem višji naj bo oder. Razsvetljen naj bo z močno žarnico ali svetilko tako, da bodo gledalci v temi, svetloba pa naj »napravljva oder jasno vidljiv. Na odru naj ne bo drugega

kot mizica za pribor. Taka mizica ne sme biti velika. Crno naj bo pogrnjena in brez predala. Na njej so postavljeni predmeti, ki jih rabiš do prvega odmora. Vse drugo je na odru nepotrebno. Pa še eno moramo opomniti. Oder mora biti trden, ker med izvajanjem ni časa misliti na to, kam smeš in kam ne smeš stopiti, da se ti vse skupaj ne podre. Slabo postavljen oder ti jemlje zavest in ugled. Ni napak, ako imaš zvestega in molčečega pomagača. Oblečeš ga tako, da mu je videti, da ni mojster, temveč le tvoj učenec in pomočnik. Na tvoja povelja naj doniša in odnaša pribor, ki je potreben za prikaze.

Sam se praznično obleci za nastop. Mamica naj ti ušije iz črnega ali rdečega klota široko pelerino, ki jo pred izvajanjem odložiš, da jo odnese tvoj pomočnik. Ob prihodu na oder imaš lahko na glavi iz črnega ali rdečega papirja napravljen cilinder ali koničasto kapo. Ta kapa ne sme biti nizka, nasprotno, zelo visoka je lahko. Gledalci te ne smejo zamenjati s cirkuškim klovnom. Videti morajo v tebi čarovnika, mojstra magične umetnosti.

Ob nastopu se pokloni gledalcem in se dostojno predstavi. V malem predgovoru, ki mora teči bolj gladko kot očenaš, omeni vse, kar je treba vedeti gledalcem pred tvojo predstavo. Recimo takole:

»Slavna gospoda!

Čast mi je nastopiti pred slavno publiko s čudovitimi prikazi. Moja magična umetnost in znanost črne šole naj vas danes pozabavata in želim vam, da se ob izvajanju naučite vsega, kar se je meni posrečilo naučiti se od najslavnejših svetovnih mojstrov. Imenujem se Aladin Makaro in prihajam iz dežele čudovitosti, iz dežele črnih noči in gostih zvezd. Pokazal vam bom nekaj svojih čarovnij, ki pa v resnici niso nikake čarovnije, temveč le izvajanja strogih zakonov fizike, kemije, matematike in mehanike, epi-, dia- in daktiloskopije, telepatije, televizije in astrologije, špiritizma in okultizma.

Naučili so me tega slavni svetovni mojstri Evrope, širne Indije, Perzije, Afganistana, Beludžistana in dežele Ju-

trove. Tako je bil na primer moj učitelj slavni mojster Lord Lister iz Londona, Monsieur Chagrain iz Pariza, Vaclav Kopecký iz slovanske Prage, pa tudi svetovni mojstri Aferini, Fregoli Reta, La Kraba Mekka, Reta Falma, Eran Mahabara in slavna Luiza Bella Fontanella.

Izvolite, slavna gospoda, pazili na vse moje kretnje in gibe, da ne porečete po nepotrebem tega ali onega. Posebno pa pazite na moje roke. Kdor ima dober vid, se bo naučil vsega takoj izpod mojih rok, sicer pa ga vzamem v šolo, če bo zato sposoben.

Pričnimo torej! Gospoda, prosim za pozornost!«

Ko si tak ali podoben govor kar najgladkeje zdrdral gledalcem, pričneš izvajati prvo točko svojega sporeda. Ob pričetku najlažje prikaze, ki naj se stopnjujejo v vedno bolj smeje in nerazumljive, da z njimi dosežeš tudi stopnjevanje napetosti gledalcev. Med izvajanjem ves čas govori, zakaj, ako so ušesa gledalca prezaposlena, pozabijo oči gledati podrobnosti in ne znajo videti, kar ni zanje.

I. Č A R O B N I O B R O Č I

Pribor

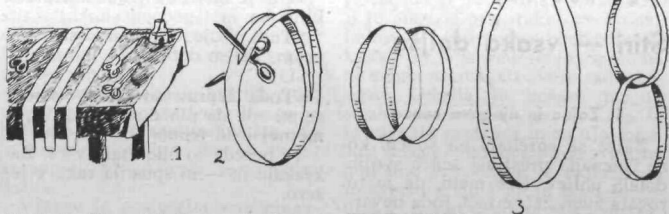
a) Iz ovojnega papirja, modrega ali svetlorjavega, kakršnega dobiš v vsaki trgovini, izreži tri 4 cm široke trakove, ki naj bodo ca. 1 m 80 cm dolgi (širina papirja). Položi jih pred nastopom čez mizico za pribor.

b) Lepilo (gumi arabicum ali tuba pelikanola, sindetikona ali lonček kuhanega škroba) naj bo na mizici.

c) Tri dobro brušene škarje.

Prikaz

Pozovi tri gledalke ali gledalce in daj vsakemu v levico trak iz papirja, ki si ga prej na hitro pred njegovimi očmi zlepil s pripravljenim lepilom v obroč. Obenem daj vsakemu v desnico škarje in mu zapovej, naj striže po sredi traku tako, da izstriže dva obroča. Vsi trije bodo hiteli s striženjem; medtem pa zabavaj gledalce z gostobesednostjo. Ko so razstrigli, naj

čakajo tvojih nadaljnjih povelj. Opozori gledalce, naj ti zdaj gledajo na roke in naj skrbno pazijo na tvoje kretnje. Ko so vsi trije s striženjem gotovi, naj mirno drže papir in škarje. Nato pohiti k njim in jim najprej odvzemi škarje. Nato vsakemu nalahno pihni v roke in mu odvzemi razstriženi obroč. Prvemu boš odvezel res dva obroča, kakor si prvotno omenil. Toda na veliko začudenje boš odvezel drugemu en sam obroč, ki pa bo še enkrat večji, kakor je bil prvotni. A na še večje začudenje bo oddal tretji dva obroča, ki bosta sklenjena tako, da bosta obvisela drug na drugem. Učinek bo velik in žel boš že ob pričetku svojega izvajanja navdušeno odobravanje. Pokaži gledalcem vse tri izstrižke, nato pa naj jih pomočnik hitro odnese z odra.

Razlaga

Ko lepiš oba konca, preden jih izročiš v striženje, zalepi prvega povsem naravno. Drugega enkrat zavij (za 180°), preden ga zalepiš, in tretjega zavij dvakrat pred zlepitjem. Stori to tako hitro in neopaženo, da te pri zavijanju traku nihče ne opazi. Zato ne glej v trakove, ampak gledalcem v oči. Obračanje traku moraš čutiti v roki. Vsa umetnost obstoja v tem, kako si zlepil papirnate trakove. Seveda si moral poskušati dostikrat prej, preden si nastopil. Za vaje ne boš vzel ovojnega papirja, ki stane denar, ampak boš izrezal trakove iz prečitanih časopisov. Ne pozabi se gledalcem z globokim poklonom zahvaliti za odobravanje.

(Dalje prihodnjic)

ORAČ

*Rjavi, Sivi, potegnite zdaj!
Odtajal zemljo z juga je smehljaj.
Na plugu čvrsto ravna žulj ročice —
haj, vrš! — že mi oznojeno je lice.*

*Globoko reži, lemež, i obrni
i njive grudi vlažne mi odgrni,
da vujne seme rodovito pade,
da vujne padejo i strah i nade.*

*V Obrhu mlinar Ive, čuj, ropoče,
ki leto dan le naprej mleti hoče;
soj bom ti, Ive, dal, kar bo mi dalo
klasovje zlato, ki bo tod zaplalo.*

*Na moji skrbi je ves rod: je žena,
je čača, majka, deca nebogljena,
je prazna kašča, davki nezravnani —
vrš, Sivi, Rjavi! Dremaš? Brž se zgani!*

*Glej, v brazde lije znoj — za kapljo
kaplja —
tako se gazda z njivo v eno staplja,
a v cervki iz šenice hostilja —
o, gladno dušo naj nahrani ta!*

*Da zajno zletim — za tem božjim čarom,
da bom še bolj presunjen s čudnim
žarom,
ki me pregreva — lemež, globlje reži
i čvrsto me i trajno z zemljo zveži!*

*Rjavi, Sivi, okrenite zdaj,
da se spustimo v prvih zvezd migljaj,
ki zovejo nas nizko, zmerom niže *
v zavetni mir preljube rodne hiže ...*

E. L. Gangl

Štiri — vsaka daljša

1. Zajec in njegova senca

Zajec se sprehaja na soncu, ko se iznenada prestraši sence svojih dolgih uhljev. Ker meni, da je to rogata zver, začne teči, toda nevarna zver mu je neprestano za nogami.

Slednjič se zajec ves upehan zgrudi v senci nekega drevesa in z veseljem opazi, da ga nihče več ne preganja.

Tedaj se zahvali Bogu za rešitev in pravi:

»Da mi ni dal Bog tako hitrih nog, bi me ta strašna zver dohitela in požrla!«

2. Modrijanovo bogastvo

Neki vojskovodja je premagal in razdejal grško mesto Megaro. Njegovi vojščaki so oplenili in raznesli vse imetje prebivalcev.

Vojskovodja je zvedel, da je med prebivalci tega mesta tudi modrijan Stilpen, katerega so vsi zelo spoštovali. Želel ga je spoznati, zato ga je poklical k sebi in ga vprašal, če so mu vojščaki kaj odnesli. Obljubil mu je, da bo dobil vse povrnjeno.

»Ne, ničesar,« je odgovoril modrijan, »samo eno bogastvo imam — dušo, a te mi nobena sila na svetu ne more vzeti.«

3. Vrana in rok

(Ruska pravljica)

Vrana je letela nad jezerom, ko je zdajci zagledala raka. Urno se je spustila, ga ujela in odletela z njim proti gozdu, da bi se na kaki veji dobro pogostila. Rak je videl, kaj ga čaka, pa je rekel vrani:

»E, vrana, vrana! Poznal sem tvojega očeta in tvojo mater. Bila sta dobra.«

»U!« je odvrnila vrana z zaprtim kljunom.

»Tudi tvoje brate in sestre poznam. Vsi so dobri!«

»U!«

»Toda čeprav so dobri, vendar se mi zdi, da nihče na svetu ni pametnejši od tebe!«

Te besede so bile vrani všeč. Zakrakala je — in spustila raka v jezero.

4. Vrabčevo maščevanje

(Japonska pravljica)

Star možak je imel vrabca, katerega je ljubil nad vse. Toda njegova žena, hudobna in trdosrčna ženska, vrabcu ni bila naklonjena.

Nekoč je zalotila vrabca, ko se je baš sladkal s škrobovo moko, pripravljeno za perilo. Ker je bil starac slučajno zdoma, je ujela vrabca ter mu izrezala s kuhinjskim nožem jezik. Z očitajočim pogledom je odkrtila pohabljen živalca in ni se vrnila več. Ko je mož zvedel za zločin svoje žene, ga je zabolelo srce. Utrujen in lačen, kakršen je prišel od dela, je takoj stekel v gozd, da poišče svojega prijatelja. Ni ga mogel najti.

Dolge tedne je bredel starac po odljudnih gozdovih, se hranil z jagodami in gobami ter neprestano klical svojega malega prijatelja. Slednjič ga je našel med mladimi borovci in plutci. Ljubeznivo ga je pozdravil, ga potolažil in prosil, naj pozabi krivico, ki mu jo je storila njegova žena.

Vrabeč je bil zelo ganjen. Pogostil je izmučenega starca in mu obljubil, da mu ne bo ničesar očital. Tako sta oba obnovila svoje iskreno prijateljstvo. Ob slovesu je vrabeč obkrožil dve zaprti košari, eno težjo in eno lažjo, in tako namignil svojemu tovarišu, naj si izbere med njima. Ker je bil starac skromen po naravi, je vzel lažjo. Ko je doma odprl košaro, je videl, da je napolnjena s čistim zlatom. Njegova žena, ki ga je pravkar zmer-

jala zaradi njegove dolge odsotnosti, je planila po bogatem zakladu. »Kje si dobil to?« je vpila. In mož ji je pripovedoval o svojem srečanju z vrabcem.

Lakomna ženska je pustila svoje delo ter šla na pot. Odpuščanja je hotela prositi nesrečno živalco. Ne iz pravega kesanja, ampak iz lakomnosti. Pričakovala je enakega darila.

Vravec je poslušal njene hinavske besede, toda njegov pogled je

pričal, da ji ne veruje. Ob slovesu ji je pokazal prav tako dve košari. Lakomna ženska je privzdignila košari ter si izbrala težjo. Spotoma ni mogla premagati svoje radovednosti. Odprla je košaro ter od strahu onemela. Ogromna kača se je zagnala proti nji in za njo množica drugih. Sikajoče so se vrgle na hudobno žensko, se je oklenile in jo usmrtili. Mož pa je živel še veliko let v tihi zadovoljnosti in vravec je bil čest gost v njegovi hiši.

* * *

OTON ŽUPANČIČ

1878 — 1938

MAK

Mak, mak, mak
sredi polja kima,
mak, mak, mak
rdečo kapo ima.

Pravi mu
sončece žareče:
»Daj odkrij
mi sel!« On se neče.

»Ali jaz
sem te izvabilo
iz zemljé,
z lučjo te pojilo.«

»Da me ti
odgojilo nisi,
jaz že sam
bil pomagal bi sil!«

Veterček
čez polje zaveje,
gizdalín
mak se mu zasmje:

»Ha, ha, ha!
Malo si me stresel,
kape pa
nisi mi odnesel!«

A jesen
je prišla in zima,
gologlav
mak na polju kima.

»Joj, joj, joj!«
drgeta in vzdíše —
sonca ni,
rezka burja piše...

*Náš največji sodobni pesnik,
mojster slovenske besede.*

*Ob pesnikovi šestdesetletnici
prinašamo nekaj pesnic iz nje-
govih znamenitih mladinskih
zbirk: „Ciciban“, „Pisanice“,
„Lahkih nog naokrog“ in „Sto
ugank“. Naša domača deca
pozna mnogo teh krasnih pesmi
tudi že iz šolskih čitank, našim
izseljenčkom, ki obiskujejo tuje
šole, bodo pa prava slast in
radostno razodetje.*

* * *

CICIBAN ZASPI

Ciciban
je zaspan.
Dajte mu blazino —
mehko mahovino;
dajte mu odejo —
jablanovo vejo.
Veter z góre piha,
jablano razniha,
veja se uvije,
Cicibana skríje,
z listjem ga prevleče,
s cvetjem ga omeče.

*

BOŽJI VOLEK

Čurimuri, božji volek,
božji volek moj,
zleti, zleti in pokaži,
kje je domek tvoj!

Z roke dečkove je božji
volek odletel
pa na polja pisani je
cvetki obsedel,

Čurimuri, božji volek,
tam je domek tvoj,
zdaj pa zleti in pokaži,
kje je domek moj!

Poletel je božji volek
k soncu pod nebó —
dolgo je za njim strmelo
dečkovo oko.

MEHURČKI

Cicibanus,
on je danes
Coprianus:
Coper, coper, hudi čar,
vsakemu iz lonca dar!

Najprej sonce!
Komu sonce?
Sonce Bogu:
iz njegovih zlatih rok
sije slava vseokrog.

Potle luna!
Komu luno?
Luno mami:
vsako noč bedi za nas,
z luno ji bo krajši čas.

Tretje — zemlja!
Komu zemljo?
Zemljo očki:
preoral jo bo, sejal,
bo pogače nam dajal.

* * *

KADAR SE CICIBAN JOČE

Ciciban se cmeri
za dve mili Jeri.
Hitro, hitro meh za smeh,
vleci ga po vseh koteh,
mêči ga ob tla, pod strop,
in ob steno, hop, hop, hop!
Pok! — se meh razpoči,
smeh iz njega skoči.

* * *

SLOVO

Kaj pravi ptica v zraku, kaj?
»Na nebu ni nikjer pregraj!«
Dejala sta mi val in brod:
»Nihče ne vpraša me, odkod?«
Zapel je v meni tajen glas:
»Zakaj ne hodiš k svojim v vas?
Ne sme beseda kar naprej
svobodna preko vseh ti mej?
Saj koder govor naš je znan,
povsod doma je Ciciban...«
Po naši zemlji se ozrem,
zgrozim se in oči zaprem...

* * *

HI, HOP!

Hi, hop,
konjiček v kalop!
Kam pa, kam?
Ko bi vedel sam!
Čez savsko pólje
po dobre volje,
čez Zidan most v Celje
po belo veselje,
malo čez Gorjance
po pečene jance,
v Celovec, Trbiž
po novec, drobiž,
a z drobižem v Trst, Gorico
po rožiče in medico.

DVE UGANKI

Z glávo puha,
s srcem kuha,
z nogámi melje,
v Ljubljano nas pelje.

Vlad

Pod goró
kralj z vojskó;
prišel je čas —
misli na nas!

Kralj Matjaz

Dragi moji Zvončkarji!

Iz mnogih domačih in tujih krajev, ki jih je dosegla 1. številka »Zvončka«, sem prejel minul mesec pisemca mladih prijateljev s pozdravi novemu »Zvončkovemu« postilstvu in zahvalami za poklonjeni list. Mislim, da bo za naše dopisovanje zadostovala ena stran »Zvončka«, pa sem se — kakor vidim — zmotil. Najmanj pet strani bi lahko napolnil z vsem, kar sem prejel od blizu in od daleč. Več mladih dopisovalcev, ki so odkritosrčno popisali, kako žive in kakšne so razmere v njih kraju, me je naprosilo, naj ne objavim njih pisem. Zato sem jih samo sočutno prečital in lepo zaklenil v miznico, kjer bodo počakala boljših časov. Vsem pa sem seveda brž napisal odgovor, upam, da so ga srečno prejeli.

Tu na tem mestu objavljenim dopisom ne bom dostavljaj svojih odgovorov, ker bi vzeli preveč prostora. Pisma so itak sama dovolj zgovorna in jasna.

Presrčno pa se vsem svojim ljubim Zvončkarjem zahvaljujem za mnogo iskrenih pozdravov.

Gospod Doropoljski

P. s. Prijazno opozarjam vse dopisovalce, naj vselej pišejo lepo čitljivo. Zlasti imena naj bodo razločna in naslovni natančni!

Dragi gospod Doropoljski!

Najprej se Vam najlepše zahvaljujem za »Zvonček«, ki ste ga brezplačno poslali našemu Jugoslovenskemu narodnemu društvu. Tajnik g. Kuhar ga je prinesel meni, ker sem lani 1. decembra tako lepo zapela tri narodne pesmi pri proslavi.

Vsega sem že prečitala. Najbolj mi je všeč povest: Zelel bi biti strojevodja, ki se godi v naših krajih.

Naš ata je rudar, doma je iz Notranjskega. Če bi ne prišel v Nemčijo, bi bil pod Italijo. Mama je iz Bele Krajine. Lep glas sem dobila od nje.

Upam, da bom prejela drugo številko »Zvončka« tudi. Se že veselim nanjo.

Vsi Vas prisrčno pozdravljamo.

Karla Vehovec, učenka IV. r.,
Osterhausen, Westf.
Friedrichstrasse 27.
Nemčija.

*

Dragi prijatelj! onstran mej!

Vemo, da Vas razveseli vsaka najmanjša novica iz naše domovine. Zato smo učenci III. a in III. c razreda II. drž. deške meščanske šole Viteškega kralja Aleksandra I. v Ljubljani sklenili, da Vam bomo pošiljali »Zvonček«. Sprejmite, prosimo, ta skromen dar z veseljem, saj Vam ga poklanjajo Vaši šolski tovariši iz bele Ljubljane, ki često in iskreno mislijo na svoje bratce onstran mej. Z veseljem prebirajte »Zvonček« in se pridno prite v jeziku, ki so Vas ga učile Vaše ljube matere.

Prav lepo Vas pozdravljajo

učenci III. a in III. c razreda
II. deške mešč. šole v Ljubljani.

Spoštovani gospod!

Ne morem Vam popisati, kako sem bil vesel, ko sem za novo leto prejel lepi »Zvonček«. Naročila ga je zame teta Olga iz Maribora, ki jo poznam samo po fotografiji. Tudi ona me še nikoli ni videla. A me ima vseeno zelo rada.

Jaz sem rojen v Franciji. Hodim tu v šolo zdaj četrto leto. Slovenščine sta me naučila mama in atek. To pismo sem najprej sam sestavil, potem ga je pa atek popravil. Kar ste pisali v »Zvončku«, sem vse razumel. V šoli se pa učimo samo francoski. Gospodično učiteljico imam zelo rad. Pravi mi vedno: mon petit Yougoslave.

Moj očka je vrtnar pri gospodu grofu de Friantu, ki ima tu veliko posestvo. Zelo je dober z nami.

Imam še dve mlajši sestrici, ki še ne hodita v šolo.

Zdaj pa prav lepo pozdravljam Vas in vse tovariše Zvončkarje.

Franc Kosirnik,
Conflans sur l'Orne,
Meurthe - et - Moselle,
France.

*

Dragi gospod Doropoljski!

Moram Vam povedati, da sem bila kar žalostna, ker sem mislila, da ne bo več »Zvončka«. Ta nova številka gre v osmo leto, kar ga naročam, in zato bi ga pogrešala kot dobrega prijatelja.

V novi številki sem najbolj vesela pesmice »Belokranjski prvi december«. De-

klamirali smo jo na našem sokolskem odru na proslavi 1. decembra. Ta dan je bila naša mala telovadnica tako nabit polna, da je mnogo ljudi odšlo domov. Po akademiji nas je pa obiskal sv. Miklavž.

Prihodnjič upamo, da bomo nastopili že v novem domu na Pungertu. Zelo je lep in tam bo dovolj prostora za tiste, ki radi telovadijo, in za tiste, ki radi gledajo.

Zdravo!

Danica Hočevarjeva, Metlika.

*

Gospod Doropoljski!

Božič je pred durmi. To je veliki praznik ljubezni in miru. Najsrečnejši je v teh blaženih dneh tisti, ki trpeče obdaruje in jih osrečuje.

Tudi me hočemo užiti to tiho srečo in praznovati letos pravi božič. Zato poklanjamo bratcem in sestricam v tujini 1 letnik Vašega lepega lista. Izbrale smo si za obdarovance koroške rojake, ki so nam najbližji. Saj se nam iz Kranja vedno upira pogled v divne Karavanke in vsak hip se spominjamo sestic in bratcev, ki žive tam za njimi. Naj čujejo tudi oni »Zvončkov« glas in prisluhnejo sveti domači besedi...

Prosimo Vas, da obvestite konzorcij »Zvončka«, naj sam izbere primerno družino ali pa društvo na Koroškem, ki bi bilo najbolj potrebno slovenskega čtiva.

Z odličnim spoštovanjem

deklice I. razr. višje ljudske šole
v Kranju.

* * *

Iz mladih peres •

ČAS BEŽI...

Minulo je ko zjutraj rosa...
Minulo, čas beži,
kot burja sem od sivega Nanósa
pride in naprej buči...

V sreči in nesreči
čas beži in ni te več...
Obraz, kot zarja se blesteči,
ti oveni — mladost je preč...

Tihomil

SIVI OREL

Zimsko jutro je, noč je odšla,
sivi orel, kralj skalovja, se prebudil je
iz sna.

Po skalovju hodi lovec mlad,
ki jelena bi ustrelil rad.

Kar zagleda orla, »Kam tako hiti?
ali morda mene se tako boji?«
Obstal je. Na razvalinah gradu še zadnjič
je zafrfotal,
kjer nekdanj sivi orel — Marko kraljevič
— je domoval.

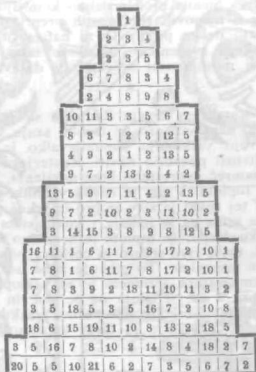
Poveša perutnice zdaj ponosna ptica,
tiho, mirno sedi... da ne zbudi Marka
kraljeviča.

Ko pa pride prava doba,
poklical sivi orel Marka bo iz groba.

Vida Pezdirjeva

Zastavice za brihtne glavice •

ZNAMENJE

Oton Župančič

Ključ:

- 10 - 5 - 16 - 5 3 - 8 - 12 - 1 - 5 = mesto v dravski banovini,
 17 - 8 - 20 - 6 - 15 - 2 - 6 = mesec,
 19 - 8 - 9 - 8 - 4 - 5 = kovina,
 13 - 5 - 18 - 7 - 15 - 10 - 2 = koroška kra-
 jina,
 14 - 13 - 11 - 21 = vrh v Julijskih Alpah.

BESEDNICA

A	A	A	A	A	A	glasbilo,
A	A	A	A	A	A	ubožec,
C	Č	D	E	E	E	vojska,
E	E	E	F	G	J	znana sloven. pesem,
J	J	K	L	L	L	žival,
M	N	N	N	N	N	žensko ime,
P	R	R	R	R	T	mesečno ime,
T	T	T	V	V	V	zemljevid.

Prva in tretja navpična vrsta: ime in priimek zaslužne slovenske žene.

PREGOVOR

*Krim, levičar, lenoba,
 vlačga, konica, mati, reka.*

(Vzemi iz vsake besede tri črke!)

KVADRAT

	1	2	3	4	Vodoravno in navpično:
1	A	A	A	A	1 krogla,
2	B	B	Č	D	2 kraj na Gorenjskem,
3	Đ	E	E	L	3 jed,
4	L	L	M	O	4 moško ime.

ENACBA

- $$x + (y - t) + (z - d) = u.$$
- x = domači kraj Martina Krpana;
 y = sukanec;
 z = posoda; u = trg v dravski banovini.

REŠITEV UGANK IZ JANUARSKE ŠTEVILKE

- Božično drevesce. Vesele praznike!
- Stopnice. S, vi, Ema, teta, ideal, Vodnik, etiketa, Črnomelj, evangelij, rancelnik: Sveti večer.
- Pregovor. O božiču zeleno, o Veliki noči sneženo.
- Besednica. Abraham, Planica, častnik, Celovec, mušnica, grofica, Davorin, poletje, Katrica, pleskar, pratika, Kočevje, ostriga — Anton Foerster.
- Kvadratna dvojica. 1. Plod, 2. lira, 3. orel, 4. daljava, 5. Avar, 6. Vače, 7. Ares.
- Voščilo. Vsem prijateljem »Zvonč-ka« vesel božič in srečno novo leto.
- Križanka. Vodoravno: 3. Krpan, 6. III, 8. kad, 10. bor, 11. »Zvonček«, 12. Noe, 13. gož, 14. Oka, 16. skala, Navpično: 1. Uri, 2. kal, 4. planika, 5. Razor, 7. sokol, 9. dve, 10. beg, 14. oko, 15. alt.

VSE UGANKE SO PRAVILNO RESILI:

Jožica in Anžela Majaronovi, Borovnica; Danica Hočevnarjeva, Metlika; Zlatica Jugova, Beograd; Ana Petričeva, Anka Selkova, Janez Završnik in Stanko Ponikvar, Ljubljana; Vlasta Vagajeva in Dragica Koširjeva, Novo mesto; Ivan, Marjan, Matko in Terezika Svovljakovi, Dob pri Domžalah; Branko Sumer, Soštanj.

Imen številnih ugankarjev, ki niso pravilno rešili vseh 7 zastavic, zaradi pomanjkanja prostora — žal — ne moremo objaviti.

Dne 14. januarja je umrl v Ljubljani odlični znanstvenik prof. dr. Alfred Serko, bivši rektor, prorektor, dekan in prodekan ljubljanske univerze. Dr. Serko ni bil le eden naših najoriginalnejših, najbolj duhovitih, odkritih in srčnodobrih zdravnikov, temveč tudi eden naših največjih znanstvenikov. O tem pričajo številna njegova znanstvena dela in knjige v slovenskem in nemškem jeziku. Bil je velik ljubitelj prirode in pravi strokovnjak za naše kače. Prerana smrt tega vsestransko delavnega, na raznih poljih agilnega moža in učenjaka, pomeni hud udarec za naše mlado vseučilišče.

*

Bratski češkoslovaški narod je zadela težka izguba. Po kratki boleznii je začetkom januarja preminul bivši župan velike Prage dr. Karel Baxa, ki je stal na čelu češkoslovaške prestolnice ves čas po osvoboditvi do lanske pomladi. Z njim je legel v grob plamteč češki rodoljub, ki je vse življenje posvetil službi svojega naroda in si pridobil nevenljivih zaslug za svojo domovino. Bil je tudi velik in iskren prijatelj Jugoslovanov, s katerimi je že kot študent navezal tesne stike.

*

V Parizu je umrl 28. decembra znani francoski skladatelj Maurice (izg.: Moris) Ravel. Bil je predvsem pianist in eden najbolj znanih muzikalnih pojav današnje Francije. Zložil je mnogo del, predvsem za klavir, pa tudi opere, oratorije in orkestralna dela.

*

12 letni Smail Prnjavorac iz Tešnja pri Derventi v Bosni zna ves koran (turško sveto pismo) na pamet. Fantič je sin zidarskega mojstra in ima čudovit spomin in neverjeten dar za klasične jezike. Poleg vsega korana zna na pamet tudi veliko

arabskih izrekov. Pred dnevi je oče poslal mladega Smaila pred posebno komisijo, da se je o njegovih zmožnostih prepričala in je nato dečka proglasila za hafiza (muslimanskega svečenika). Smail je tako najmlajši muslimanski svečenik v državi.

*

Svitsarskemu urarju Reuterju se je posrečilo napraviti uro, ki izpolni sanje vseh, ki svojo vsakdanjo spremljevalko iz pozabljenosti pozabijo naviti. Reuterjeva ura gre namreč neprestano brez navijanja. Uro goni toplota. V uri je cevka v obliki črke V. V tej cevki je živo srebro in tekoč plin; cevka sama pa se nahaja v kovinastem bobenčku. Kadar se toplota le neznatno spremeni, raste živo srebro in cevka v bobenčku se premakne. To gibanje žene uro. Če se temperatura spremeni le za 1 stopinjo, gre ura 5 ur. Toplota pa se noč in dan spreminja, torej gre ura večno. Vsakdanje nadležno navijanje je torej končano!

*

Mesto Čikago je sklenilo prekositi znamenite newyorške nebotičnike. Pravkar grade namreč v Čikagu temelj za ogromno stavbo, ki ne bo imela nič manj ko 200 nadstropij. Vanjo bodo lahko spravili srednje veliko evropsko mesto. Da se bo promet v njej razvijal brez težav, bodo vzdali v nebotičnik 400 dvigal.

*

6,095.215 prebivalcev ima naša soseda Bolgarija. V desetih letih se je število dvignilo za 612.000. Tako pride sedaj na vsak kvadratni kilometer površine povprečno po 59 prebivalcev. Razmerje med mestnim in podeželskim prebivalstvom je ostalo skoraj isto kakor pred 40. leti: v vaseh prebiva 78,52 %, v mestih pa 21,48 % prebivalstva. Ljudi, ki znajo pisati in brati, pa je v vsej Bolgariji 47,86 %.

Kar potrebuje mladina

v šoli in doma,
dobi v

Učiteljski knjigarni
v Ljubljani — podružnici v Mariboru

Posebno
priporočamo
bogato izbiro lepih
mladin. knjig po znižanih
cenah. — Izbirite knjige po
cenikih, ki jih imajo šolski upravitelji!

klišeeje

izdeluje klišarna

»JUGOGRAFIKA«

Ljubljana, Sv. Petra nasip 23

enobarvne,
večbarvne,
za časopise,

knjige, revije,
razglednice itd.